

**A Model for the Development of Philosophy of Sufficiency Economy Learning
Center, Ban Nong Waeng School, Bua Ngoen Sub-district,
Nam Phong District, Khon Kaen Province**

Suraphon promgun

Burin pusakul

Chanchai houdsri

Jira sornsena

Prakob mekotrgong

Lecturers, Bachelor of Political Science Program

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus

Received: June 21, 2017

Accepted: October 17, 2017

Abstract

The objectives of this study were: 1) to develop a model of learning center development according to Philosophy of Sufficiency Economy of Ban Nong Waeng School, Bua Ngoen Sub-district, Nam Phong District, Khon Kaen Province; 2) to try out the developed model; and 3) to evaluate the satisfaction of primary school commissioners, teachers, students, and parents, with the developed model. The sample was a total of 120 persons, i.e., 5 key informants, 10 primary school committees, 5 teachers, 50 students, and 50 parents. The research instruments included questionnaires and interview protocols. Data analysis was done via contextual analysis and basic statistical analysis.

The findings are as follows. First, the developed model of learning center development was found to be valid and appropriate. Tactics for student learning improvement were classified into five activity groups: animal husbandry, mushroom cultivation, organic gardening, forest preservation, and gratitude. Second, the mushroom cultivation group had the highest level of performance, followed by the animal husbandry and gratitude groups respectively. Third, parents showed the highest level of satisfaction with the model, followed by the primary school commissioners and students respectively.

Keywords: model, learning center, sufficiency economy philosophy

รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียน บ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

สุรพล พรมกุล

บุรินทร์ ภูสกุล

ชาญชัย ฮวดศรี

จิระ ศรเสนา

ประกอบ มีโคตรกอง

อาจารย์ประจำ สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ได้รับบทความ: 21 มิถุนายน 2560 ตอบรับตีพิมพ์: 17 ตุลาคม 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 5 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน ครู จำนวน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 50 คน และนักเรียน จำนวน 50 คน รวมทั้งหมด 120 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ พบว่า มี 1 รูปแบบซึ่งมีความตรงและความเหมาะสมมาก มีกลยุทธ์การพัฒนานักเรียน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มเพาะเห็ด กลุ่มผักปลอดสารพิษ กลุ่มรักป่า และกลุ่มกตัญญูรู้คุณ 2) ระดับผลการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ พบว่า กลุ่มเพาะเห็ด มีผลการปฏิบัติงานสูงสุด รองลงมา ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ และกลุ่มกตัญญูรู้คุณ ตามลำดับ 3) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ พบว่า ผู้ที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือผู้ปกครองนักเรียน รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา และนักเรียน ตามลำดับ

คำสำคัญ : รูปแบบ ศูนย์การเรียนรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้ประชากรในประเทศเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ รู้จักคิดและสร้างสรรค์ อันก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและประเทศชาติ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ให้แนวคิดว่าการจัดการศึกษามุ่งพัฒนาคนให้สมบูรณ์ มีความสมดุลทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย ปัญญาและสังคม สามารถพึ่งตนเอง ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาด้านให้มีชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งระบบสมอง ระบบร่างกายและจิตวิญญาณผู้เรียนสามารถพึ่งตนเองได้ มีความคิด ปฏิบัติและตัดสินใจด้วยตนเอง การจัดการศึกษาจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ตามวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2559) ข้อ 1 ระบุไว้ว่าต้องพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา ซึ่งมีแนวนโยบาย เพื่อการดำเนินการ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นคนเก่งที่พัฒนาด้านตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ เป็นคนดีและมีความสุข ตลอดจนส่งเสริมให้ครูทุกคน ได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาด้านในด้านต่าง ๆ ตลอดจนพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง และเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการมาตรา 6 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (Office of the National Education Commission, 2003) เช่นเดียวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญามีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (Department of Education, 2001)

การจัดการศึกษาในประเทศไทยที่เป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งคือ การจัดการเรียนรู้แบบแยกส่วน ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนในระบบโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาด้วยการแยกสอนเป็นวิชา โดยไม่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างวิชา ส่งผลให้นักเรียนต้องจดจำเนื้อหา หรือเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ซึ่งแยกออกจากกันและกันอย่างมากมาย และที่สำคัญกว่านั้นคือ แยกออกจากแบบแผนหรือเรื่องราวที่จะทำให้อาจารย์เหล่านั้นเชื่อมโยงกันหรือมีความหมายที่สมบูรณ์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : 1) การแบ่งความรู้เป็นวิชาต่าง ๆ มิได้หมายความว่าจะไม่ช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนงอกงามขึ้นได้แต่ครูผู้สอนยังจำเป็นต้องมีวิธีการที่จะให้แนวความคิดและทักษะแก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบเนื่องจากผู้เรียนไม่สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้ในระหว่างวิชาต่าง ๆ ได้ การเรียนรู้แบบบูรณาการจะช่วยให้ผู้เรียนมีการถ่ายโยงความรู้และทักษะระหว่างวิชาต่าง ๆ ได้

โรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่นในฐานะที่เป็นสถานศึกษาแห่งหนึ่งที่มุ่งพัฒนาเด็ก และเยาวชนให้มีคุณภาพของประเทศ ได้ตระหนักถึงภารกิจสำคัญและเห็นคุณค่าในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้พิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดทำหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นมา ถึงแม้ว่าในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้บูรณาการในรูปแบบต่างๆ เช่น การบูรณาการแบบผู้สอนคนเดียว การบูรณาการแบบคู่ขนาน การบูรณาการแบบสหวิทยาการ และการบูรณาการแบบโครงการ แต่ในทางปฏิบัติการเรียนรู้แบบบูรณาการก็ยังมีได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ยังเป็นการจัดการเรียนรู้แบบแยกส่วน ด้วยเหตุผลนี้ในปีการศึกษา 2559 โรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จึงได้ดำเนินการจัดทำรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้วิชาชีพท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้ ความคิด ทักษะ ประสบการณ์ที่มีความหมาย หลากหลาย และสัมพันธ์กัน เป็นองค์รวม เกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ฝึกให้เด็กรู้จักประยุกต์ใช้หลักความพอเพียงในโรงเรียน มีส่วนร่วมในการสร้างความพอเพียงระดับโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง โดยเริ่มจากการสำรวจทรัพยากรต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และรวบรวมองค์ความรู้มาเป็นข้อมูลในการเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนเห็นคุณค่าของการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง ซึ่งรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นมีการบูรณาการหลักคิด และหลักปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบสหวิทยาการหรือการบูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แก่ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ว่ามีลักษณะอย่างไร ผลการดำเนินงานตามรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร ตลอดจนความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางด้านทฤษฎี และได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริงของรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมให้นักเรียน มีทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี คนเก่ง มองกว้าง คิดไกลและใฝ่รู้ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (Office of the Education Council, 2009) และผลที่ได้ยังสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการวางแผนในการกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ ตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางให้โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของโรงเรียนส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพนักเรียนโดยภาพรวมให้มีคุณภาพเหมาะสมกับแผนการศึกษาและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่ทุกฝ่ายเพียรพยายามที่จะให้บรรลุผลไปในทิศทางเดียวกัน

2. คำถามการวิจัย

- 2.1 รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีกิจกรรมอะไรบ้าง
- 2.2 รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอย่างไร และประกอบด้วยกิจกรรมใดบ้าง
- 2.3 ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 3.1 เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
- 3.2 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
- 3.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาศึกษาโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาศึกษาโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2.1 ด้านเนื้อหา

ศึกษาวิธีการสร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยศูนย์การเรียนรู้วิชาชีพท้องถิ่น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ 2. กลุ่มเพาะเห็ด 3. กลุ่มผักปลอดสารพิษ 4. กลุ่มรักป่า 5. กลุ่มกตัญญูรู้คุณ

2.2 ด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกไว้คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่บูรณาการในการพัฒนาการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพึ่งตนเอง มีประสบการณ์ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นจากแหล่งต่างๆ มุ่งมั่นจัดการศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงภายในสถานศึกษา และมีความเต็มใจให้ความความคิดเห็นในเรื่องที่ทำวิจัย

2.3 ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในชั้นที่ 1 ประกอบด้วย ศีลภาวนาวิธการพัฒนาศาสนศึกษาโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยรูปแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาชีพท้องถิ่น ประกอบด้วย 1. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ 2. กลุ่มเพาะเห็ด 3. กลุ่มผักปลอดสารพิษ 4. กลุ่มรักป่า 5. กลุ่มกตัญญูรู้คุณ

ชั้นที่ 3 การยกร่างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ชั้นที่ 4 การตรวจสอบความตรงของรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.1 ความตรงด้านเนื้อหา

ศึกษาความเหมาะสมของรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยรูปแบบศูนย์การเรียนรู้วิชาชีพท้องถิ่นฐานได้แก่ 1. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ 2. กลุ่มเพาะเห็ด 3. กลุ่มผักปลอดสารพิษ 4. กลุ่มรักป่า 5. กลุ่มกตัญญูรู้คุณ ภายใต้สามห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน และ สองเงื่อนไขคือ เงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้

4.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

2.1 ด้านเนื้อหา

ศึกษาผลการดำเนินงานตามวิธีการพัฒนาศาสนศึกษาโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ 5 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ 2. กลุ่มเพาะเห็ด 3. กลุ่มผักปลอดสารพิษ 4. กลุ่มรักป่า 5. กลุ่มกตัญญูรู้คุณ

2.2 ด้านกลุ่มทดลอง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ ผู้บริหารของโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มงาน ที่รับผิดชอบกิจกรรมในแต่ละกลุ่ม รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 คน และกลุ่มทดลอง คือนักเรียน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 50 คน

2.3 ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ผลที่ได้จากการดำเนินการตามวิธีการพัฒนาศาสนศึกษาโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน ประกอบด้วยรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ 5 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ 2. กลุ่มเพาะเห็ด 3. กลุ่มผักปลอดสารพิษ 4. กลุ่มรักป่า 5. กลุ่มกตัญญูรู้คุณ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

3.1 ด้านเนื้อหา

ศึกษาความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 10 คน ครูผู้สอน จำนวน 5 คน ผู้ปกครอง จำนวน 50 คน และนักเรียน จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 115 คน

3.3 ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ 5 กลุ่ม ได้แก่ 1. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ 2. กลุ่มเพาะเห็ด 3. กลุ่มผักปลอดสารพิษ 4. กลุ่มรักป่า 5. กลุ่มกตัญญูรู้คุณ

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีความตรงและความเหมาะสมมาก โดยประกอบด้วย 5 กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีกิจกรรมดังนี้

1. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ ประกอบด้วยกิจกรรม

- 1.1 การผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงกบ
- 1.2 การผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงปลา
- 1.3 การผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงไก่ไข่

2. กลุ่มเพาะเห็ด ประกอบด้วยกิจกรรม

- 2.1 สร้างสถานที่เพาะเห็ด
- 2.2 การปลูกเห็ดตามธรรมชาติ

3. กลุ่มผักปลอดสารพิษ ประกอบด้วยกิจกรรม

- 3.1 การขยายพันธุ์ผักพื้นบ้าน
- 3.2 การเพาะชำ
- 3.3 การอนุรักษ์ผักพื้นบ้าน

4. กลุ่มรักป่า ประกอบด้วยกิจกรรม

- 4.1 การปลูกพืชที่เป็นอาหาร
- 4.2 การปลูกพืชเพื่อใช้เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ

4.3 การปลูกพืชเพื่ออากาศบริสุทธิ์

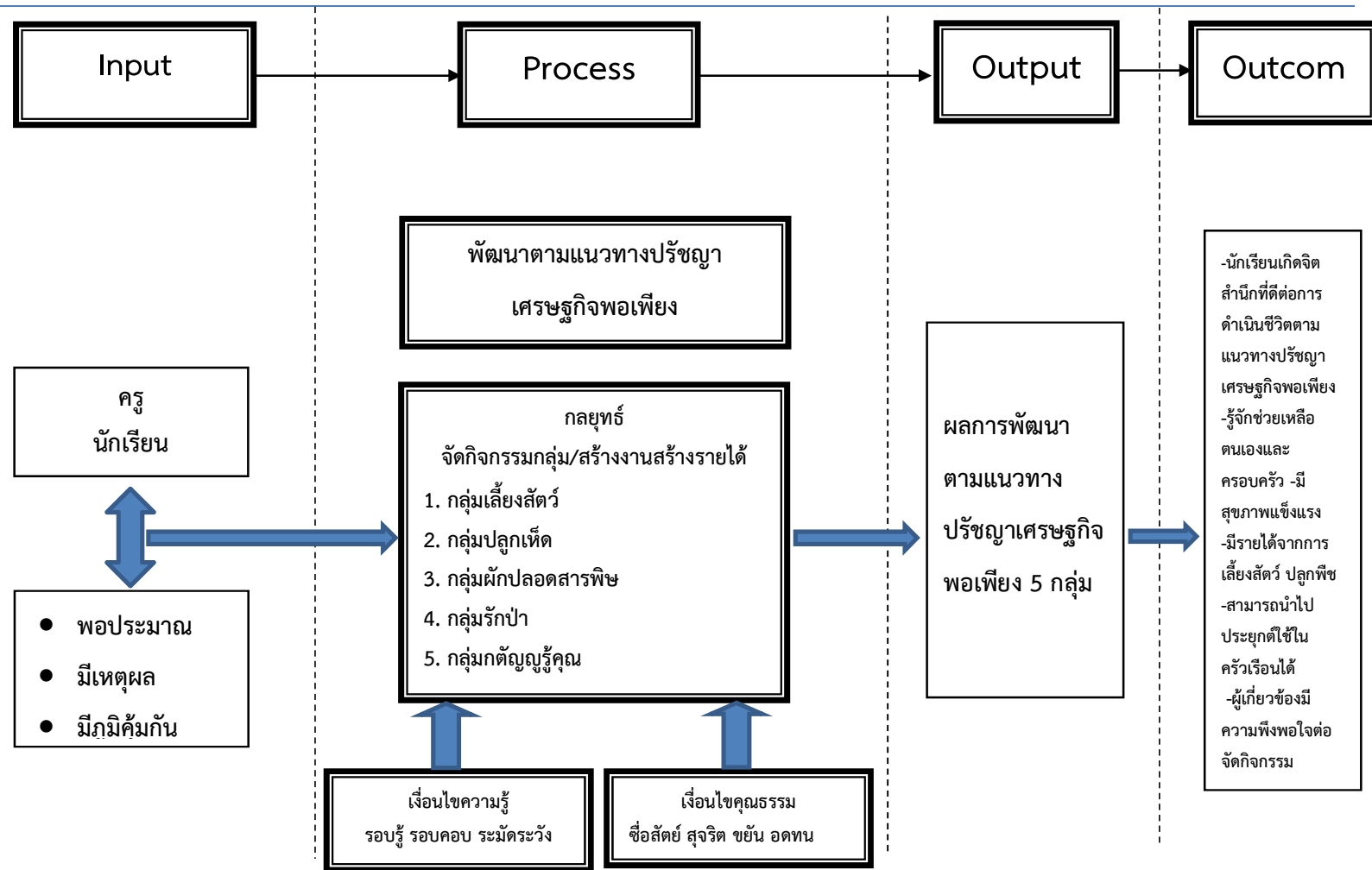
5. กลุ่มกตัญญูรู้คุณ ประกอบด้วยกิจกรรม

5.1 เข้าร่วมโครงการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม

5.2 เข้าร่วมโครงการวันสำคัญของชาติ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันครู

5.3 เข้าร่วมโครงการวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันลอยกระทง

วารสารการบริหารท้องถิ่น ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม 2561)

ผู้มีส่วนร่วม : คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง

ภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

5.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สรุปได้ดังนี้

ผลการประเมินการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแขว ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า กลุ่มเพาะเห็ดมีผลการปฏิบัติงานสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กลุ่มเลี้ยงสัตว์ มีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และกลุ่มกตัญญูรู้คุณมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ผลการทดลองการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา ผู้วิจัยได้ทำการประชุม ผู้กำกับและรับผิดชอบแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำรูปแบบไปใช้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการพัฒนาตามกลุ่มที่ 1 : กลุ่มเลี้ยงสัตว์

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการผลิตอาหารสัตว์
2. นักเรียนสามารถผลิตอาหารสัตว์ได้
3. นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ในครัวเรือนได้

ผลการพัฒนาตามกลุ่มที่ 2 : กลุ่มเพาะเห็ด

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการเพาะเห็ด
2. นักเรียนสามารถเพาะเห็ดได้หลากหลายชนิด
3. นักเรียนสามารถรู้จักแบ่งหน้าที่กันทำงานอย่างเหมาะสม
4. นักเรียนสามารถนำเห็ดไปจำหน่ายสร้างรายได้กับตนเองและครอบครัว

ผลการพัฒนาตามกลุ่มที่ 3 : กลุ่มผักปลอดสารพิษ

1. นักเรียนสามารถปลูกผักเพื่อรับประทานและขายให้กับประชาชนในชุมชน
2. นักเรียนสามารถคัดเลือกผักที่จะทำรายได้ให้กับโรงเรียนและครอบครัวได้
3. นักเรียนปลูกผักปลอดสารพิษเท่านั้น
4. นักเรียนได้รับประทานผักที่สด สะอาด ถูกหลักอนามัย

ผลการพัฒนาตามกลุ่มที่ 4 : กลุ่มรักป่า

1. นักเรียนสามารถบอกชื่อต้นไม้แต่ละชนิดได้
2. นักเรียนสามารถกล่าวถึงคุณค่าของป่าไม้ได้
3. นักเรียนสามารถแยกประเภทของต้นไม้ที่สามารถกินได้และกินไม่ได้
4. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าส่วนไหนของต้นไม้สามารถกินได้และกินไม่ได้
5. นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ป่าไม้

ผลการพัฒนาตามกลุ่มที่ 5 : กลุ่มกตัญญูรู้คุณ

1. นักเรียนสามารถอธิบายถึงพระคุณของพ่อแม่ได้
2. นักเรียนสามารถอธิบายถึงวันสำคัญของชาติได้

3. นักเรียนสามารถอธิบายถึงวันสำคัญของศาสนาได้
4. นักเรียนสามารถอธิบายถึงพระคุณของครูได้
5. นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม

ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลการปฏิบัติงานของศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

กลุ่ม	รายการประเมิน	N = 50		ระดับของผลการปฏิบัติงาน
		μ	σ	
กลุ่มเลี้ยงสัตว์	1. การผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงกบ	4.08	.27	มาก
	2. การผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงปลา	4.48	.51	มาก
	3. การผลิตอาหารสำหรับเลี้ยงไก่ไข่	4.88	.33	มากที่สุด
	รวม	4.48	.27	มาก
กลุ่มเพาะเห็ด	1. มีสถานที่เพาะเห็ด	4.78	.42	มากที่สุด
	2. การปลูกเห็ดที่เป็นธรรมชาติ	4.44	.50	มาก
	รวม	4.61	.35	มากที่สุด
กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ	1. การขยายพันธุ์ผักพื้นบ้าน	4.90	.30	มากที่สุด
	2. การขยายพันธุ์พืช	4.04	.19	มาก
	3. การเพาะชำ	4.26	.44	มาก
	4. การอนุรักษ์ผักพื้นบ้าน	4.26	.43	มาก
	รวม	4.36	.26	มาก
กลุ่มรักป่า	1. การปลูกพืชที่เป็นอาหาร	4.04	.40	มาก
	2. การปลูกพืชเพื่อใช้เป็นผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติ	4.76	.43	มากที่สุด
	3. การปลูกพืชเพื่ออากาศบริสุทธิ์	4.26	.44	มาก
	รวม	4.35	.14	มาก
กลุ่มกตัญญูรู้คุณ	1. โครงการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม	4.98	.14	มากที่สุด
	2. โครงการวันสำคัญของชาติ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันครู	4.08	.27	มาก
	3. โครงการวันสำคัญทางศาสนา เช่น วัน ลอยกระทง	4.10	.30	มาก
	รวม	4.39	.14	มาก

5.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผู้ที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือผู้ปกครองนักเรียน รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

รายการ	N = 115		ระดับความพึงพอใจ
	μ	σ	
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.22	.39	มาก
2. ครูผู้สอน	4.20	.27	มาก
3. นักเรียน	4.21	.23	มาก
4. ผู้ปกครองนักเรียน	4.24	.24	มาก

6. อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

6.1 ผลการประเมินการปฏิบัติงานโดยใช้รูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแวง ตำบลบัวเงิน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานของทุกกลุ่มมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทุกภาคส่วนล้วนแต่ให้ความสำคัญกับรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ว่าเป็นหลักการพัฒนาคน พัฒนามนุษย์ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันนั้นจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามสภาพจริงของพื้นที่ที่อาศัยอยู่เพราะจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ สอดคล้องกับการวิจัยของเพ็ญภา อีรทองดี ได้ศึกษาเรื่อง การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นต่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการวิจัยของมงคล อินทรโชติ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง ตามคุณลักษณะความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขคุณธรรม เงื่อนไขความรู้ พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อระดับความสำเร็จอยู่ในระดับมาก

6.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเศรษฐกิจแบบพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไป โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจไปในทางสายกลาง เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ (โปรดพิจารณาเพิ่มเติม กรณีการ เทพไกรวัล และ วินัย ผลเจริญ, 2556; ธนภูมิ ธารารุช, ศิริชัย เพชรรักรัษ และกาสัก เตชะชั้นหมาก, 2560) ทำให้สถานศึกษาได้เล็งเห็นความสำคัญและได้นำพานักเรียนได้ปฏิบัติตามจนเกิดเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับการวิจัยของพรสกุล เขตจันทน์ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครราชสีมา เขต 4 ผลการศึกษาพบว่า สภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยรวมแล้วสถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในทุกด้าน สอดคล้องกับกิตติศักดิ์ สมพล ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรตามตัวชี้วัดการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปี 2553-2556 ของโรงเรียนบ้านแก้งคร้อ ผลการศึกษาพบว่า ครูและผู้บริหาร มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาบุคลากรตามตัวชี้วัดการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาปี 2553-2556 ของโรงเรียนบ้านแก้งคร้อโดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐต้องให้ความสำคัญและผลักดันให้หน่วยงานภายใต้การกำกับดูแลนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง
2. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำครูในการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของโรงเรียน

7.2 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการประชุมครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับนักเรียนแต่ละรุ่นให้เข้าใจในหลักการเรียนรู้วิชาชีพท้องถิ่นตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรสร้างความเข้าใจร่วมกันในการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและชุมชนมากที่สุด
3. ควรจัดสรรทรัพยากรการบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้ การดำเนินการตามโครงการในกลยุทธ์ตามฐานต่าง ๆ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

7.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรจะศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน
2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ เทพไกรวัล และวินัย ผลเจริญ. (2556). ผลกระทบของการพัฒนาตามแนวทางเสริมนิยมใหม่ต่อวิถีการดำรงชีวิตของชุมชน. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 6(2), 102 – 115.
- กรมวิชาการ. (2544). *นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2545*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.
- ธนชัย มะธิปไตย. (2557). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 31. *วารสารวิชาการธรรมทศน์*, 14(1), 49.
- ธนภูมิ ธีราวุธ ศิริชัย เพชรรักษ์ และ กาสัก เตชะขันหมาก. (2559). รูปแบบการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 10(1), 34 – 52.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). *แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Translate Thai References

- Academic and Educational Standards Office of the Basic Education Commission Ministry of Education. (2006). *A learning management approach to develop critical thinking skills*. Bangkok: Printing Agriculture Cooperatives of Thailand. (In Thai)
- Department of Education. (2001). *Policy of the Ministry of Education 2002*. Bangkok: Office of Education Policy and Planning Religion and culture. (In Thai)
- Mahtipikai, t. (2015). Academic Administration of border patrol police in directed the border patrol police 31. *Dhammathas Journal*, 14(1), 49. (In Thai)

Office of the National Education Commission. (2 0 0 3). *National Education Act 1999 and amended (No. 2) BE 2002*. Bangkok: Organization of Transfer Products and Packaging. (In Thai)

Tarawut, T., Petcharak, S., Tekhanmag, K. (2017). Communal and Societal Strengthening Model Based on the Sufficiency Economy Philosophy: A Case Study of Suphan Buri Province. *Local Administration Journal*, 10(1), 34 – 52. (In Thai)

Thepkraiwan, K. & Poncharoen, V. (2013). The Impact of Neoliberal Approach to Development on Livelihood of Villagers in Banwa Sub-district. *Local Administration Journal*, 6(2), 102 – 115. (In Thai)